

**Nõmme-Mustamäe maastikukaitseala
koostöökogu arutelu PROTOKOLL**

Tallinn, Kopli tn 76, III korruse saal

01.06.2023

Algus: kell 17.00, lõpp: kell 18.45

Juhatas: Maret Vildak

Protokollis: Triin Ristmets

Osalesid kohapeal: Riina Kotter, Maret Vildak, Reet Kristian, Triin Ristmets (kõik KeA), Kadi Alatalu (Nõmme Tee Selts), Gilleke Kopamees (Tallinna Looduskoostöökoda), Toomas Klaasen (Nõmme spordikeskus), Andrus Kevvai (RMK), Assar Jõepera (SA Eesti Terviserajad), Triin Leetmaa (RMK), Triin Lahtvee (EMA), Helena Eenok (EMA), Tore Lasn (Sütiste Metsa Selt), Helina Tilk (Tallinna Looduskoostöökoda), Meelis Uustal (Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet)

Osalesid Teamsi vahendusel: Maarja-Mirjam Rajasaar (RMK), Karmo Kuri (Nõmme LOV),

Päevakord:

1. Märtsis jõustunud kaitse-eeskiri ja kaitsekorralduskava
2. Külastustaristu (trepid, infotahvlid)

Arutati:

Kaitse-eeskiri ja kaitsekorralduskava

Riina Kotter (RK):

17. märts on kaitse-eeskiri vastuvõetud ja 1. aprill kinnitatud. Esitati kolm vaiet. Täna oli vaiete teema istungil ja ministeerium edastab vaide otsused vaide esitajatele. Töö kaitsealal toimub uue kaitse-eeskirja alusel.

Reaalne kaitsekorralduskava koostamine hakkab pihta aasta teises poole. Praegu on koostatud lähteülesanne, mis kaardistaks ära maastikukaitsealal rajad. Kahjuks hange ei õnnestunud, kuna pakkumine oli kiiga kallis. Vaatama lähteülesande otsa ja vaatame, mida saab muuta. Teeme uue lähteülesande ja hanke.

Küsimus: Millal kava arutelud hakkavad toimuma?

RK: Aasta teises pooles, sügisel. Suure kiirusega ei saa kava juurde minna, kuna Naturaga seoses on tulnud Euroopast palju kohustusi. Tuleb kõik meetmed ära määrata ja suur hulk kavasid kinnitada. Prioriteet on Natura alad, aga Nõmme-Mustamäe on samuti töös.

Küsimus: Seoses kaitsekorralduskavadega on rikkumismenetlus Eesti vastu. Mida see võib praktikas tähendada?

RK: Etteheide on see, et kõikidel Natura aladel peavad olema kehtivad kaitsekorralduskavad, aga kava ei pea katma kõiki asju, vaid ainult Natura eesmäärke. Nõmme-Mustamäe maastikukaitsealal on kehtiv kaitsekorralduskava olemas. Teiste alade puhul oleme teinud nii, et kavade koostamine on etapiviisiline. Kõige olulisema teeme ära ja teises etapis lisame muu.

Küsimus: Mis on ajaline plaan?

RK: Selle aasta jooksul kinnitame nende Natura 2000 võrgustiku alade kaitsekorralduskavad, millel kava puudub, keskendume ainult kohustuslikule osale ehk Natura alade eesmärkidele 2030. aastaks vaatame sisuliselt üle kõikide Natura alade eesmärgid. Eesmärgid peavad seotud olema ohutegurite ja meetmetega. Euroopa Komisjoni etteheide oli, et oleme eesmärkide seadmisel liiga üldised, peame olema detailsemad.

Küsimus: Kas protsessi käigus vaatate ka, kus on võimalik lisa elupaiku ja uusi Natura alasid teha?

RK: Selle protsessi eesmärk ei ole uusi Natura alasid teha. Hoiame huvigruppe kursis, mis seisus oleme ja kui on vaja sisendit, siis võtame ühendust.

Küsimus: Kaitse-eeskiri on kinnitatud ja kas see on nüüd lõplik? Paljud ettepanekud jäid arvestamata, kuidas algatada muutmise protseduuri uuesti?

RK: Kui Vabariigi Valitus on määruse kinnitanud, siis looduskaitseaduse (edaspidi LKS) §-s 8 on kirjeldatud, kuidas eeskirja muutmiseks ettepanekuid esitada. Järgneb selgitus.

Küsimus: Paljud asjad jäid selle taha, et LKS ei luba seda või teist. LKS-i pole ammu uuendatud. Millal see plaanis on?

RK: LKS-i on muudetud küll, Riigi Teatajas on muudatused näha. Muudatusettepanekuid saab näiteks teha Keskkonnaministeeriumile.

Küsimus: Kas Keskkonnaamet ei tee ettepanekuid?

Maret Vildak (MV): Keskkonnaamet teeb vajadusel ettepanekuid, oleme jooksvalt kogu aeg ettepanekuid teinud. Osad lähevad töösse, osad mitte.

Küsimus: Viimastel aastatel on palju muutunud, Eesti on võtnud rahvusvahelisi kohustusi, on tundunud, et LKS vajaks auditit. Kas LKS on kooskõlas Euroopast tulnud seadusandlusega?

RK: Nõus, et LKS vajab veel muudatusi. Loodame, et Riigikogus saadakse probleemide tõsidusest aru.

Järgneb arutelu teemal, et linnustik ei tohi väheneda. Kas me suudame seda eesmärki täita vähemalt Nõmme-Mustamäe maastikukaitsealal? Gilleke Kopamees leiab, et kaitse-eeskirjas ei ole piisavalt käsitletud märgalasid. Märgala on kuivendatud ja selle kohta esitatakse kaebus Keskkonnaametile.

Riina Kotter: Ala kaitse-eesmärgiks on metsaökosüsteemide kaitse, kirjeldatud märgalad on määrjad metsakooslused.

Külastustaristu

Maarja-Mirjam Rajasaar (MR): Infotahvli alustele on hange üleval, tähtaeg on 02.06. Treppide osas on ehitusloamenetlus pikalt veninud, luba veel ei ole. Loodetavasti järgmiseks reedeks on otsused olemas. Infotahvlite sisu osas on olnud erimeelsusi. Infotahvlid tulevad 1200x1000 mm, sisaldavad kaitseala kaarti, piktogramme jm. Algul rääkisime, et iga infotahvel tutvustab ühte kaitseväärtust. Aga arvamusi on ka teistsuguseid ja kokkuleppeid ei ole.

Küsimus: Kas tekstide koostamiseks on vaja abi?

MR: Ei ole vaja abi tekstidega, vaid sellega, et mida seal tahvlil kajastada. Kas pigem rääkida maastikukaitsealast üldiselt või panna rohkem pilte ja rääkida konkreetsetest väärtustest. Homme lõpeb kell 11 tahvli hange. Veel ei tea, kas hange õnnestub. Tahvlid peab saama üles aasta lõpuks. RMK treppide ehitus peab olema ka selle aasta lõpuks tehtud.

EMA tegi ettepaneku tahvlite osas, et tõsta inimeste teadlikkust lindude pesitsemise aja osas ja inimesed liiguksid sel ajal vaid mööda radasid, tuleks tahvlitele kirjutada kõikide lindude pesitsuse ajad.

Küsimus: Teemaks on olnud loodusvahi palkamine, kas sellega on edasi liigutud?

MR: Jah on. Võtame tööle inimese 15. juuni kuni 15. sept peamiselt Nõmme-Mustamäe maastikukaitsealale. Tema ülesandeks on peamiselt taristu hooldamine, ebaseaduslike lõkkekohtade likvideerimine ja teavitustöö.

Reet Kristian (RK): Olen teinud üldise teksti, oli arvamus, et see on liiga pikk ja on vaja juurde fotosid. Kas 11 stendi peavad olema erineva teksti ja piltidega?

Kommentaari: Jah.

MR: Ei. Neli erinevat tahvlit on maksimaalne.

RK: Kui palju variatsioone on vaja? Kuna stendid on pigem piiride lähedal, siis peab olema olemas info, et on jõutud kaitsealale, mis on seal lubatud ja mis keelatud. Seejärel lisaks mingi kindla väärtuse info. Juurde on vaja pilte.

MV: Ettepanek arutada infotahvlite teemat väiksemas grupis. RMK saadab kutse arutelule, kes soovib, saab liituda.

Kommentaari: Osaleda soovib pool koostöökogu.

Küsimus: RMK paneb üle Eesti metsadesse tuleohu märke. Kas sinna ei saaks panna?

Andrus Kevvai (AK): Ei pane praegu neid silte. Päästeamet annab üle-eestilise tuleohu teate.

Küsimus: Kas vaht saab ka korrale kutsuda?

MR: Vaht saab selgitada ja kui vaja, siis saab ka politsei kutsuda.

Kommentaari: Grillkohtadega koos peaks olema ka tualetid.

Kommentaari: Ei, grillkohad peab likvideerima, mitte juurde ehitama.

Jätkub arutelu piktogrammide teemal.

Toomas Klaasen: Piknikuplatsidele on linnarahval suur nõudlus. Spordikeskusel on neid kolm ja piknikulised registreeritakse. Lähipäevil antakse neil ka juhis käitumise ja jäätmekäitluse kohta.

Kommentaar: On olemas kokkulepe RMK-ga (Mikk Marran), et grillkohad likvideeritakse.

Karmo Kuri jättis sõnumi: Hüppemägede visiooniga ei ole kuhugi edasi liigutud ja visioone hakatakse kujundama järgmisel sügisel.

MV: Kuna trepilt likvideeritakse kaldtee, siis soovivad ratastooli kasutajad kaaluda võimalust liikuda nõlvast üles ja alla kõrval oleva raja kaudu. RMK pidi uurima tehnilisi võimalusi kallaku kasutusele võtmiseks ilma nõlva kahjustamata ja nõlvale praeguste kasutajate eest kaitset pakkuvana. Kas sellega seoses on RMK-l mingeid arenguid?

MR: Oleme RMK sees arutanud ja oleme kontakteerunud osapooltega – projekteerijatega ja TTÜ-ga, aga praegu lahendusi veel ei ole.

Kommentaar: Nõmme-Mustamäe maastikukaitseala nõuaks palju intensiivsemat kaitset, mida praegused kaitse-eeskiri ja kaitsekorralduskava ei taga. Nõmme-Mustamäe maastikukaitseala võiks olla raamidest väljas ja seal võiks olla palju rangem kaitsekord kui keskmiselt.

Kommentaar: Eraldi kaitset vajab Glehni park, kohe praegu.

Kommentaar: Tahame näha tulemust, ei tohi maha vaikida ka Ehitajate tee 2 maja ehitust. Rikutud on veerežiimi. Märgala on kuiv. Esimest korda ajalooos konnad seal kueda ei saa. Kuidas me saame olla kindlad, et see taas ei kordu? See jutt, et täna seal kanakull ei pesitse, on naljanumber. Pneumohalli ehitamine mõjutab kaitseala loomi ja kahepaikseid.

Jätkub arutelu märgala kuivamise teemal.

Arutelu pneumohalli teemal.

Arutelu erinevate sportimise võimaluste teemal.

Arutelu spordiradadel toimuva teemal.

(allkirjastatud digitaalselt)

Koosoleku juhataja

Maret Vildak